

Klager over afgørelser efter Forældreansvarsloven til Folketingets Ombudsmand af cand.jur. Bente Hagelund

Som udgangspunkt behandler Ombudsmanden konkrete klager over en afgørelse, som er truffet af den øverste klageinstans på området – her Familiestyrelsen. Sagen skal altså være endeligt afgjort, før han vil se på den. Han har dog også mulighed for af egen drift at iværksætte undersøgelser af en myndigheds sagsbehandling på et hvilket som helst tidspunkt af en sags behandling.

Ombudsmandens kompetence generelt

Ombudsmanden tager sig af alt det, der kan kaldes for retlige spørgsmål – men altså ikke spørgsmål om, hvorvidt delt forældremyndighed skader børnene eller forvaltningens skøn. Desuden tager han sig ikke af sager, der behandles af retsvæsenet eller af Folketinget. Det sker faktisk ikke så sjældent, at han stopper sagsbehandlingen, fordi en politiker har rejst spørgsmål om sagen i Folketinget. Han stopper også sagsbehandlingen, hvis der anlægges en retssag om de samme spørgsmål.

Klip fra Ombudsmandens hjemmeside om egen drift-sager:

Ege -drift-sager

Ombudsmanden kan undersøge en sag uden at der er blevet indgivet en klage fra en borger. Det kan f.eks. være med baggrund i en avisartikel eller en fjernsynsudsendelse. Den involverede myndighed bliver så bedt om en udtalelse og eventuelt om sagens dokumenter.

Hyppe eksempler på denne type er sager om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Egen drift-sagerne giver også mulighed for at tage andre problemstillinger op, tit af mere principiel karakter, som f.eks. undersøgelser af lovgrundlaget for en myndigheds praksis.

I andre sager består sagen kun i at myndigheden bliver bedt om at underrette ombudsmanden om hvad der senere sker i sagen.

For alle sager gælder at nogle afsluttes hurtigt, mens der i andre laves en egentlig ombudsmandsundersøgelse med udtalelse, eventuel kritik og/eller en henstilling.

Egen drift-projekter

Ombudsmanden kan desuden gennemføre mere generelle undersøgelser af myndigheders sagsbehandling. Disse kaldes egen drift-projekter og er ofte af større omfang og længere varighed end egen drift-sagerne.

Her beder ombudsmanden typisk en myndighed om lån af et antal af de sager myndigheden har behandlet, for så at gennemgå dem systematisk. Sagerne udvælges principielt tilfældigt – der fastsættes dog bestemte kriterier for udvælgelsen.

Formålet med et egen drift-projekt er at afdække eventuelle gennemgående fejl i myndighedens afgørelse i sagerne, f.eks. i forbindelse med sagsbehandling, eller enkeltstående fejl. Et egen drift-projekt er altså en samlet undersøgelse af en hel gruppe sager af samme type.

Retlige spørgsmål, som Ombudsmanden kunne interessere sig for:

Uanset om der er tale om en konkret klagesag, en egen drift-sag eller et egen drift-projekt, er Ombudsmanden som nævnt særlig optaget af retlige spørgsmål. Det kunne være:

- **Generelle forvaltningsretlige spørgsmål**
 1. Er Familiestyrelsens vejledninger i overensstemmelse med loven?
 2. Har vejledningerne karakter af bindende tjenesteforskrifter?
 3. Sætter vejledningerne eller myndighedernes praksis skønnet under en regel?
 4. Administrerer myndighederne i overensstemmelse med loven eller anvendes reglerne forkert?
 5. Administreres i strid med officialprincippet, fordi sagerne ikke er ordentligt oplyst, akter forsvundet eller sager ikke gennemlæst?

- **Forvaltningsloven**
 6. Inhabilitet
 7. Manglende eller forkert vejledning
 8. Problemer med repræsentation
 9. Aktindsigt
 10. Partshøring
 11. Begrundelse og klagevejledning

- **Offentlighedsloven**
 12. Notatpligt
 13. Egen acces

- **God forvaltningsskik**
 14. Hensynsfuld sagsbehandling
 15. Hurtig sagsbehandling
 16. Orden i tingene – journalisering m.v.

Hvad kan vi gøre med sagerne nu?

På baggrund af en gennemgang af de ca. 30 sager, som indtil nu er blevet indleveret, kan vi opdele dem i to grupper. Gruppe 1 er sager, der egner sig til en regulær klage til Ombudsmanden. Gruppe 2 er sager, som kan dokumentere, at sagsbehandlingen i Statsforvaltningerne og Familiestyrelsen er lemfældig og sjuaket. Gruppe 2-sager skal bruges til en generel klage.

Gruppe 1: Sager, der egner sig til en regulær klage til Ombudsmanden

Jeg vil gerne påtage mig at bistå med gennemgang af sagsakter og udarbejdelse af klagen. Hvis man ønsker bistand, skal man selv fremskaffe sagens akter fra Familiestyrelse og Statsforvaltning. Herefter aftales en økonomisk ramme og en tidsplan.

Karakteristika, der alle skal være opfyldt:

1. Der er en afgørelse fra Familiestyrelsen
2. Afgørelsen fra Familiestyrelsen er højst 1 år gammel
3. Den del af sagen, der klages over, må ikke versere ved retten.
4. Klagen til Ombudsmanden skal vedrøre Familiestyrelsens afgørelse. Der må ikke bringes nye ting og klager frem
5. Der skulle gerne være nogle sagsbehandlingsfejl i såvel statsforvaltningen som i Familiestyrelsen og ikke kun en materiel klage.
6. Hvis der er eller har været en advokat i sagen, skal det afklares, at denne er indforstået med, at jeg bistår med klagen til Ombudsmanden

Hvis man mener, at man har en sag i denne gruppe, er man velkommen til at henvende sig til mig. Indledende drøftelse er gratis.

Gruppe 2: Sager, der klart og tydeligt demonstrerer sagsbehandlingsfejl. De skal bruges til en generel klage.

Karakteristika, hvoraf mindst eet, men gerne flere skal være opfyldt:

1. At statsforvaltningen og/eller Familiestyrelsen selv har beklaget fejlen
2. At det i breve fra statsforvaltningen og/eller Familiestyrelsen kan ses f.eks.
 - at begrundelsen ikke er tilstrækkelig,
 - at partshøringen er udeladt,
 - at aktindsigt er givet for sent eller
 - at der gives alt for kort svarfrist.

Det er altså ikke tilstrækkeligt med en redegørelse fra klienterne, der skal være noget fra myndigheden også.

3. Eventuelt kan der være en række rykkerskrivelser fra advokat eller klient, som dokumenterer, at der ikke svares på rykkere (i strid med god forvaltningsskik) og lang sagsbehandlingstid.

Sager i denne gruppe anonymiseres, før de sendes frem i en samlet klage.